

Marian Fąka

Prace opublikowane w Rzymie przez p. Zofię Olszamowską-Skowrońską

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 16/3-4, 422-423

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1) Pierwsze kontakty między Rzymem i Berlinem, aż do bezowocnego spotkania Bismarcka z nuncjuszem przy dworze bawarskim Aloisi Ma-sellą w Kissingen w Bawarii (luty—sierpień 1878, nr 1—64).

2) Rokowania wstępne i korespondencja sekretarza stanu, kardynała Lorenzo Nina z Bismarckiem, przy czym obaj trwają na swoich nie do pogodzenia pozycjach. Daremne próby Kurii, aby Centrum wpływało na Bismarcka w kierunku politycznych koncesji. Podobnie daremne inicjatywy Centrum na forum parlamentarnym zmierzające do złagodzenia kulturkampfu (wrzesień 1878 — lipiec 1879, nr 65—135).

3) Konkretne rokowania powierzone przez Watykan nuncjuszowi pa-pieskiemu w Wiedniu, kardynałowi Lodovico Jacobiniemu, w wyniku których osiągnięte zostaje zbliżenie stanowisk (lipiec—grudzień 1879, nr 136—193).

4) Zastój w rokowaniach spowodowany przez Bismarcka, jego szorstki odwrót od układów bilateralnych. Daremne próby Leona XIII w celu nakłonienia kanclerza przez daleko idące koncesje do podjęcia rokowań. Sprzeciw Centrum i arcybiskupa kolońskiego wobec tego rodzaju po-czynañ (styczeń—czerwiec 1880, nr 194—270).

Akta obejmujące lata 1880—1887, stanowiące ponad połowę zebranych materiałów, zamierza autor podać w tomie drugim niniejszej publi-kacji.

Materiały te ograniczają się jedynie do Prus i Rzeszy Niemieckiej, choć Archiwum Watykańskie posiada poza tym wiele źródeł do dziejów kulturkampfu także w innych państwach niemieckich.

Wszystkie ważne i dotąd nie drukowane dokumenty dotyczące prze-biegu kościelno-politycznych rokowań i związanych z nimi dyskusji zo-stały podane w tekście oryginalnym. Natomiast dokumenty mniej ważne, ale nie bez znaczenia dla zrozumienia całości problemu, zostały podane w streszczeniu w języku niemieckim.

Publikację zamyka chronologiczny wykaz umieszczonych dokumen-tów, streszczeń, cytowanych pism i telegramów oraz indeks osobowy.

Ks. Marian Fąka

PRACE OPUBLIKOWANE W RZYMIE
przez p. Zofię Olszamowską-Skowrońską

Każdy, kto w latach ostatnich podejmował badania w Tajnym Archi-wum Watykańskim, miał możliwość spotkać tam niezwykle miłą i zacną osobę w podeszłym wieku — p. Zofię Olszamowską-Skowrońską z War-szawy, oddaną bez reszty poszukiwaniu i opracowywaniu archiwa-liów związanych z dziejami Kościoła katolickiego w Polsce. Badania zasłużonej uczzonej skupiły się szczególnie na historii Kościoła w XIX wieku na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim.

Z uwagi na to, że publikacje jej ukazują się w językach obcych, od-

dają ceną przysługę nauce polskiej w krzewieniu znajomości dziejów naszego Kościoła poza granicami kraju. Niektóre z tych prac zainteresować mogą historyków prawa kościelnego. Spośród najważniejszych wyliczyć można następujące:

- 1) Le concordat de 1847 avec la Russie, *Sacrum Poloniae Millenium*, vol. IX, pp. 375, Rome 1963.
- 2) La suppression des diocèses catholiques par le gouvernement Russe après l'insurrection de 1863—64, *Antemurale*, vol. IX, pp. 90, Rome 1965.
- 3) Tentatives d'introduire la langue Ausse dans les Eglises Latines de la Pologne Orientale, *Antemurale*, vol. XI, pp. 130, Romae—Londini 1967.
- 4) Tentatives d'Union des Vieux-Croyantes Russes avec l'Eglise Catholique, *Slovak Studies*, vol. VI, pp. 38, Rome—Cleveland 1966.
- 6) La correspondance des Papes avec les Empereurs de Russie au XIX siècle, *miscellanea Historiae Pontificiae*, vol. XXIX, pp. 420; Pontificia Università Gregoriana, Roma 1970.

Ks. Marian Fąka